

REPUBLIKA SRBIJA
NARODNA SKUPŠTINA
POSLANIČKA GRUPA
SDA SANDŽAKA – PDD
2. februar 2015. godine
BEOGRAD

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
НАРОДНА СКУПШТИНА
БЕОГРАД

ПРИМЉЕНО: 02. 02. 2015

Орг. јед.	Број	Прилог	Вредности
М	02-247/15		

PREDSEDNICI NARODNE SKUPŠTINE

Na osnovu čl. 107. stav 1. Ustava Republike Srbije, člana 40. stav. 1. tač. 1) Zakona o Narodnoj skupštini ("Sl. glasnik RS", br. 9/2010) i čl. 190. st. 1. Poslovnika Narodne skupštine (Sl. Glasnik RS broj 20/12-prečišćen tekst) podnosimo PRIJEDLOG REZOLUCIJE ZA RJEŠAVANJE STATUSA NACIONALNIH MANJINA U REPUBLICI SRBIJI, s predlogom da se donese po hitnom postupku.

NARODNI POSLANICI

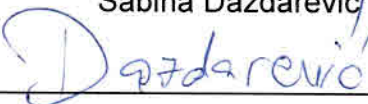
dr Sulejman Ugljanin

Riza Halimi

Sabina Dazdarević

Enis Imamović

Šaip Kamberi

Narodna Skupština Republike Srbije

Polazeći od ustavnih načela proklamovanih članovima 2. 3. 12. 14. 18. 19. 20. 21. 27. 48. 75. 76. 77. 78. 80. 81. 176. Ustava Republike Srbije;

Imajući u vidu Rezoluciju o ulozi Narodne skupštine Republike Srbije i načelima u pregovorima o pristupanju Republike Srbije Evropskoj uniji od 16. decembra 2013. godine („Službeni glasnik“ 112/2013);

Potvrđujući privrženost Republike Srbije izgradnji demokratskog društva, zasnovanog na vladavini prava i poštovanju ljudskih i manjinskih prava, principima tržišne ekonomije, kao i izgradnji djelotvornih državnih institucija u skladu sa Kopenhaškim kriterijima za pristupanje Evropskoj uniji;

Poštujući opredjeljenja većine građana Srbije za pridruživanje Srbije EU;

Pozivajući se na Rezoluciju 1985 (2014) Parlamentarne Skupštine Savjeta Evrope o stanju prava nacionalnih manjina u Evropi;

Narodna Skupština Republike Srbije, u dobroj namjeri da ubrza proces pridruživanja Srbije Evropskoj Uniji, na sjednici održanoj _____ godine usvojila je:

REZOLUCIJU ZA RJEŠAVANJE STATUSA NACIONALNIH MANJINA U REPUBLICI SRBIJI

Narodna skupština Republike Srbije:

1. Potvrđuje da evropska istorija pokazuje da je zaštita manjina od izuzetnog značaja i da može doprinijeti da Evropa postane zajednička kuća, ujedno izražava zabrinutost zbog činjenice da manifestacije ekstremnog nacionalizma, rasizma, ksenofobije i netolerancije nisu prestale, već su i u porastu, što potvrđuje Izvještaj Minority Right Group za 2014. godinu kao signal ranog upozorenja;
2. Potvrđuje da su Okvirna konvencija za zaštitu nacionalnih manjina (ETS br.157) i Evropska povelja o regionalnim i manjinskim jezicima (ETS br.148) suštinski instrumenti zaštite manjina u Evropi. U tom smislu potvrđuje Rezoluciju Parlamentarne skupštine Savjeta Evrope 1713 (2010) „Zaštita manjina u Evropi: najbolja praksa i nedostaci u implementaciji zajedničkih standarda“ i Rezoluciju 1866 (2012) o dodatnom protokolu Evropskoj konvenciji o ljudskim pravima nacionalnih manjina, te relevantne presude Evropskog suda za ljudska prava;
3. Pozdravlja Programsku deklaraciju Federalne unije evropskih nacionalnosti (FUEN) usvojenu u Briksenu 23. juna 2013. godine;

4. Potvrđuje definiciju nacionalnih manjina ustanovljenu u Zakonu o zaštiti prava i sloboda nacionalnih manjina u skladu sa Preporukom 1201 (1993) u Protokolu o pravima manjina dodatom Evropskoj konvenciji o ljudskim pravima, koji ih definiše kao „grupu ljudi u državi koji: a) žive na teritoriji države i njeni su građani; b) održavaju dugogodišnje, čvrste i trajne veze sa državom; c) pokazuju posebne etničke, kulturne, vjerske i jezičke karakteristike; d) odgovarajuće su (dovoljno) reprezentativni, iako u manjem broju od ostatka populacije u državi ili dijelu države; e) motivisani su brigom da skupa očuvaju ono što čini njihov zajednički identitet, uključujući njihovu kulturu, tradiciju, vjeru i jezik.“;
5. Svjesna značaja stabilnosti, solidarnosti i miroljubive koegzistencije mnoštva naroda u Evropi prihvata poziv na promociju koncepta „jedinstvo kroz različitosti“;
6. Uvjerena da zaštita manjinskih prava može pomoći u izgradnji održive budućnosti Srbije i doprinijeti garantovanju i poštovanju principa digniteta, jednakosti i nediskriminacije i da korist od toga nije ograničena na manjine, već da će ova zaštita donijeti stabilnost, ekonomski razvoj i prosperitet svima;
7. Uvjerena da nesposobnost da se da zadovoljavajući odgovor na pitanja nacionalnih manjina predstavlja glavni uzrok političkih tenzija, konflikata i ugrožavanja ljudskih prava, a da je zaštita nacionalnih manjina u stvari sredstvo za sprečavanje konflikta, te da pravo na samoopredjeljenje, državni integritet i nacionalni suverenitet mogu biti pomireni tako da jačaju toleranciju. U tom kontekstu, uvjerena je da Rezolucija Savjeta Evrope 1832 (2011) pod nazivom „Nacionalni suverenitet i državnost u savremenom međunarodnom pravu: potreba za pojašnjenjem“ pokazuje put kojim treba ići Srbija;
8. Smatra da različite forme zaštite prava pripadnika nacionalnih manjina i promovisanje prava pripadnika nacionalnih manjina treba da bude na osnovu najbolje prakse koja se treba promatrati široko i vrednovati poboljšanjem zaštite i promocije prava pripadnika nacionalnih manjina. Teritorijalno uređenje, kao jedna od ovih formi, treba da igra značajnu ulogu u efikasnoj zaštiti prava nacionalnih manjina u Srbiji. U tom smislu, Narodna skupština podsjeća na Rezoluciju Savjeta Evrope 1334 (2003) o pozitivnim iskustvima autonomnih regija, kao izvoru inspiracija za rješavanje konflikata u Evropi, koja kaže da se uspostavljanje i rukovođenje autonomnim entitetom može smatrati dijelom procesa demokratizacije;
9. Pozdravlja usvajanje Rezolucije 361 (2013) Kongresa lokalnih i regionalnih vlasti Savjeta Evrope o regionima i teritorijama sa specijalnim statusom u Evropi koja prepoznaje da je specijalni status koji imaju regioni nekih evropskih država doprinio stabilnosti i prosperitetu i tih regiona i država;

10. Smatra da aranžmani o teritorijalnim samoupravama mogu doprinijeti efikasnoj zaštiti prava nacionalnih manjina uz kolektivnu dimenziju i uz izbjegavanje asimilacije;
11. Smatra da je poštovanje prava na zajednički identitet, koji uključuje kulturu, religiju, jezik i tradiciju, esencijalni element zaštite prava nacionalnih manjina. Da manjine imaju pravo da očuvaju i razviju sopstvene institucije i da treba da dobiju kolektivnu zaštitu, kako je rečeno u Preporuci Parlamentarne skupštine Savjeta Evrope 1735 (2006);
12. U svjetlu ovih razmatranja, Narodna skupština Republike Srbije poziva Vladu Republike Srbije, u vezi sa međunarodnim instrumentima da, pokrene proceduru za usklađivanje zakona i uskladi sva podzakonska akta, uključujući i relevantne planove i programe sa odredbama:
 - Okvirne konvencije za zaštitu nacionalnih manjina, Evropske povelje o regionalnim ili manjinskim jezicima,
 - Deklaracije o pravima domaćeg stanovništva (UNDRIP) koju je Generalna skupština UN-a usvojila 13. septembra 2007. godine,
 - promoviše implementaciju najbolje prakse u zaštiti prava nacionalnih manjina koje priznaju Savjet Evrope i Ujedinjene nacije,
 - uz implementaciju pravnih odredbi Okvirne konvencije stvori neophodne uslove za poštovanje obaveza određenih Dokumentom sa Kopenhagenskog sastanka na Konferenciji o ljudskoj dimenziji Komisije za evropsku bezbjednost i saradnju (1990) i relevantnim bilateralnim sporazumima,
 - potpiše međunarodne instrumente koje do sada nije potpisala;
13. U vezi sa zaštitom prava na identitet da:
 - čuva i štiti prava nacionalnih manjina na očuvanje, zaštitu i promovisanje njihovog identiteta, kako je zapisano u članu 5.1 Okvirne konvencije, u Međunarodnom sporazumu o građanskim i političkim pravima, Rezoluciji 47/135 Generalne skupštine UN-a i „Deklaraciji o pravima pripadnika nacionalnih, etničkih, vjerskih i jezičkih manjina“,
 - preduzima sve neophodne korake kako bi osigurala djelotvorno i efikasno učešće nacionalnih manjina u društvenom, ekonomskom, kulturnom životu i javnim poslovima, tako da mogu efikasno učestvovati u donošenju odluka u skladu sa članom 15. Okvirne Konvencije,
 - predvidi mehanizme za eliminisanje prakse usvajanja politike i mjera koje imaju za cilj asimilaciju nacionalnih manjina protiv njihove volje, kako je zapisano u članu 5.2 u Okvirnoj Konvenciji,
 - prouči i koristi najbolju praksu koju imaju Italija (Alto Adige/Južni Tirol), Finska (Olandska ostrva) ili primjeri drugih država koje garantuju kolektivna ili grupna prava manjinskim nacionalnim zajednicama i koja predstavljaju primjere najbolje prakse kao i validan model i preporuke;

14. U vezi sa teritorijalnim aranžmanima i prevencijom konflikta da:

- Implementira postignute dogovore o teritorijalnoj samoupravi uz poštovanje opštih principa međunarodnog prava,
- uzme posebno u obzir, nevezano sa ekonomskim razlozima, dodatnu vrijednost istorijskih i tradicionalnih regiona u smislu kulture, jezika, tradicije i vjere u procesu novog definisanja administrativne i teritorijalne uređenosti Republike Srbije,
- inicira održavanje stalnog dijaloga sa predstavnicima nacionalnih manjina kako bi izašla u susret potrebama njihovih regiona i promovisala multikulturalizam, solidarnost i kako bi spriječila konflikt;

15. U vezi sa pravom na obrazovanje i manjinske jezike, da :

- promoviše zvaničnu upotrebu jezika kojim govore nacionalne manjine na teritoriji na kojoj žive na lokalnom ili regionalnom nivou, u skladu sa principima Evropske povelje o regionalnim i manjinskim jezicima, uz uzimanje u obzir da zaštita i ohrabrivanje na upotrebu regionalnih ili manjinskih jezika ne treba da bude na štetu većinskog jezika,
- formuliše obrazovnu politiku, imajući u vidu potrebe nacionalnih manjina koje podrazumijeva i poseban obrazovni sistem i institucije i primijeni najbolje prakse u učenju većinskog jezika u osnovnim školama koje imaju obrazovanje na manjinskom jeziku,
- preduzme sve potrebne korake da osigura kontinuitet obrazovanja na maternjem jeziku u srednjem (uključujući i stručno obrazovanje) i visokom obrazovanju,
- slijedi preporuke Savjetodavnog komiteta o „Prvom tematskom komentaru o obrazovanju“ Okvirne konvencije od 2. marta 2006. godine, odnosno,
- inicira projekte za zajedničko pisanje udžbenika istorije sa matičnim državama i predstavnicima tradicionalnih nacionalnih manjina koje žive na teritoriji Republike Srbije, kako bi mlade ljude obrazovali da podržavaju evropsku saradnju i partnerstvo i koriste istorijsko obrazovanje kao sredstvo za unapređenje znanja mladih o nacionalnim manjinama,
- uzme u obzir interese nacionalnih manjina prilikom privatizacije javnih usluga, uključujući i medijske servise,
- obezbijedi odgovarajuće finansiranje organizacija i medijskih izdanja koja predstavljaju manjine, kako bi njihov identitet, jezik, istoriju i kulturu približili većini;

16. U vezi sa mjerama i mehanizmima borbe protiv diskriminacije da:

- preduzme afirmativne mjere u ekonomskom i socijalnom sistemu sa ciljem otklanjanja prepreka „jednakim šansama“ i promovisanja pune i efikasne jednakosti kao i da se uzdrži od svih oblika diskriminatorskih postupaka,
- u duhu člana 16 Okvirne konvencije da se uzdrži od svakog usvajanja zakona, administrativnih mjera i akcija koje mogu podstaći asimilaciju, ohrabriti migracije ili promijeniti etničku strukturu u pojedinim regionima,
- usvoji pristup „od dna do vrha“ koji u obzir uzima gledišta zainteresovanih strana u identifikaciji i bavljenju temama nacionalnih manjina,
- osigura – bez podrivanja fundamentalnog prava na slobodu kretanja i u skladu sa konceptom „jedinstvo kroz različitost“ – mogućnost da nacionalne manjine unutar njihove teritorije ostanu u rodnom mjestu, da prosperiraju i napreduju tamo gdje žive vijekovima i da svoj puni potencijal upotrijebe na dobrobit svojih zajednica,
- osigura i unaprijedi izbornu legislativu dozvoljavajući adekvatnu političku zastupljenost manjina,
- se uzdrži od usvajanja zakona ili administrativnih mjera koje umanjuju zaštitu prava manjina,
- obezbijedi da mediji na jezicima manjina mogu da funkcionišu bez diskriminacije,
- bez odlaganja formuliše i efikasno implementira sveobuhvatnu nacionalnu strategiju sa detaljnim akcionim planom o zaštiti nacionalnih manjina uključujući i detaljnu socio-ekonomsku analizu sa utvrđivanjem mjerljivih indikatora za praćenje indeksa ljudskog razvoja u regionima gdje žive nacionalne manjine. U tom smislu, da u izradu sveobuhvatne Strategije uključi i legitimne predstavnike nacionalnih savjeta nacionalnih manjina, narodne poslanike sa manjinskih lista, ključne zainteresirane strane, kao i manjinske institucije i druge organizacije koje se bave sigurnošću i saradnjom, zaštitom ljudskih i manjinskih prava;

17. Narodna skupština poziva predsjednika Vlade Republike Srbije da jednom godišnje podnosi izvještaj Narodnoj skupštini o položaju i stepenu ostvarivanja garantovanih prava nacionalnih manjina u Republici Srbiji;

18. Narodna skupština traži od Odbora za ljudska i manjinska prava i ravnopravnost polova da sačini godišnji izvještaj i da posebnu pažnju posveti položaju nacionalnih manjina u Republici Srbiji;

19. Narodna skupština poziva sve poslanike da pobliže prate pitanja nacionalnih manjina, da budu aktivni u pomaganju, rješavanju problema direktne političke zastupljenosti manjina.

OBRAZLOŽENJE:

I USTAVNI OSNOV ZA DONOŠENJE REZOLUCIJE

Ustavni osnov za donošenje ove rezolucije sadržan je u članu 99. stav 1. tačka 7. i stav 2. Ustava Republike Srbije, kojim je propisano da Narodna skupština donosi zakone i druge opšte akte iz nadležnosti Republike Srbije i da vrši druge poslove određene Ustavom i zakonom, kao i u članu 8. stav 1. Zakona o Narodnoj skupštini ("Službeni glasnik RS", broj 9/10), kojim je, između ostalog, propisano da Narodna skupština donosi rezoluciju.

II RAZLOZI ZA DONOŠENJE REZOLUCIJE

Razlozi za donošenje ove rezolucije nalaze se u potrebi za iznalaženjem putokaza ka rješavanju statusa nacionalnih manjina koji će služiti Republici Srbiji u procesu pridruživanja EU, u cilju obezbjeđivanja sigurnosti i saradnje, evropske budućnosti koja teži jedinstvu različitosti i jednakih šansi za sve.

Navedenom rezolucijom Narodna skupština Republike Srbije utvrđuje osnovne okvire za rješavanje statusa nacionalnih manjina i donošenje sveobuhvatne strategije sa detaljnim akcionim planom o rješavanju statusa manjina na principima Rezolucije o ulozi Narodne skupštine i načelima u pregovorima o pristupanju Republike Srbije Evropskoj uniji od 16. decembra 2013. godine („Službeni glasnik“ 112/2013) i Rezolucije Parlamentarne Skupštine Savjeta Evrope o stanju prava nacionalnih manjina u Evropi od 8. aprila 2014. godine – Broj rezolucije 1985.

Ova Rezolucija se donosi u cilju rješavanja statusa nacionalnih manjina u Republici Srbiji uzimajući u obzir sljedeće:

- Prihvatanje pravnih tekovina EU kroz harmonizaciju zakona i drugih pravnih akata uz poštovanje preuzetih obaveza iz međunarodnih sporazuma i potpisivanje međunarodnih instrumenata o zaštiti osnovnih i kolektivnih prava nacionalnih manjina koje Republika Srbija nije do sada potpisala ili ratifikovala;
- Efikasna zaštita i očuvanje prava na identitet nacionalnih manjina ostvaruje se ustanovljavanjem čvrstih mehanizama i djelotvornim učešćem u javnom životu, usvajajući kao direktivu najbolje prakse koju imaju neke države kao što je Italija (Alto Adige/Južni Tirol), Finska (Olandska ostrva) ili primjeri drugih država koje garantuju kolektivna prava, a koja čine validan model zaštite;

- Teritorijalni aranžmani i prevencija konflikta trebaju biti u formi koju dogovore sve strane uz poštovanje opštih principa međunarodnog prava, a nezvezano sa ekonomskim razlozima, posebno se uzima u obzir dodatna vrijednost istorijskih regiona i otvaranje stalnog dijaloga sa legitimnim predstavnicima nacionalnih manjina;
- Pravo na obrazovanje na manjinskim jezicima se ostvaruje: uz promovisanje zvanične upotrebe jezika kojim govore nacionalne manjine na teritoriji na kojoj žive na lokalnom ili regionalnom nivou, u skladu sa principima Evropske povelje o regionalnim i manjinskim jezicima, a ne na štetu srpskog kao zvaničnog jezika, kao i uz formulisanje obrazovne politike, imajući u vidu potrebe nacionalnih manjina koje uključuju poseban obrazovni sistem i institucije, primjenom najbolje prakse u učenju stranih jezika u metodologiju učenja zvaničnih jezika; Osiguranjem osnovnog, srednjeg (uključujući i stručno) i visokog obrazovanja na maternjem jeziku u skladu sa Preporukama Savjetodavnog komiteta o Prvom tematskom komentaru o obrazovanju Okvirne konvencije od 2. marta 2006. godine; Uz zajedničko pisanje istorijskih knjiga sa matičnim državama i predstavnicima tradicionalnih nacionalnih manjina; Omogućavanjem dostupnosti javnih usluga (uključujući i medije) manjinama i preko privatizacije; Odgovarajućim finansiranjem organizacijskih ili medijskih izdanja koja predstavljaju manjine kako bi njihov identitet, jezik, istoriju i kulturu približili većini.
- Mjere i mehanizmi borbe protiv diskriminacije donose se: „pozitivnim akcijama“ u ekonomskom i socijalnom sistemu sa ciljem otklanjanja barijera koje stoje na putu, „jednakim šansama“, a u cilju promovisanja pune i efikasne jednakosti; Poštovanje člana 16. Okvirne konvencije uzdržavanjem od svakog usvajanja zakona ili administrativnih mjera koje mogu podstaći asimilaciju, ohrabriti migracije ili promijeniti etničku strukturu u pojedinim regionima; Usvajanjem pristupa „od dna do vrha“ koji u obzir uzima gledišta zainteresovanih strana u identifikaciji i bavljenju temama nacionalnih manjina; Osiguranjem fundamentalnog prava na slobodu kretanja i u skladu sa konceptom „jedinstvo kroz različitost“ koji daje mogućnost da nacionalne manjine unutar njihove teritorije ostanu u rodnom mjestu, da prosperiraju i napreduju tamo gdje žive vijekovima i da svoj puni potencijal upotrijebe na dobrobit svojih zajednica, kao i većine u Republici Srbiji i Evropi u cjelini; Unapređenjem izborne legislative koja osigurava adekvatnu političku zastupljenost manjina; Uzdržavanjem od usvajanja zakona ili administrativnih mjera koje umanjuju zaštitu prava manjina; Obezbjediavanjem da mediji mogu da funkcionišu bez diskriminacije, na jezicima manjina;

- Uspješno formulisanje, usvajanje i efikasna implementacija sveobuhvatne nacionalne strategije sa detaljnom socioekonomskom analizom i detaljnim akcionim planom o rješavanju statusa nacionalnih manjina postiže se: implementacijom odredbi Rezolucije 1985 Parlamentarne Skupštine Savjeta Evrope i uključivanjem u čitav proces njene izrade i implementacije legitimnih predstavnika nacionalnih savjeta nacionalnih manjina, narodnih poslanika sa manjinskih izbornih lista kao ključnih zainteresiranih strana, kao i manjinskih institucija i drugih organizacija koje se bave sigurnošću i saradnjom, zaštitom ljudskih i manjinskih prava i vladavinom prava. Posebna uspješnost se postiže izradom detaljne socioekonomske analize i utvrđivanjem mjerljivih indikatora za praćenje indeksa ljudskog razvoja u regionima gdje žive manjine.

III FINANSIJSKA SREDSTVA

Za sprovođenje ove rezolucije nisu potrebna dodatna finansijska sredstva.

IV RAZLOZI ZA DONOŠENJE PO HITNOM POSTUPKU

Usvajanjem ove Rezolucije u Narodnoj skupštini Republike Srbije biće otklonjene mnoge prepreke na putu Srbije ka Evropskoj uniji, počev od poglavlja 23 koje se odnosi na manjinska prava sa kojim počinjemo pregovore o pristupanju. Time ćemo izraziti svoju spremnost i odlučnost ka punopravnom članstvu u Evropskoj uniji.